

Nedan gamle Ramens stuga

Arkeologisk utredning inom Ramsta 1:6, Björksta socken,
Västerås kommun, Västmanland

Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2015:48

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1 OCH 2

Nedan gamle Ramens stuga

Arkeologisk utredning inom Ramsta 1:6, Björksta socken,
Västerås kommun, Västmanland

Leif Karlenby

Lst dnr 431-2776-15

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2015 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2015:48

Författare Leif Karlenby

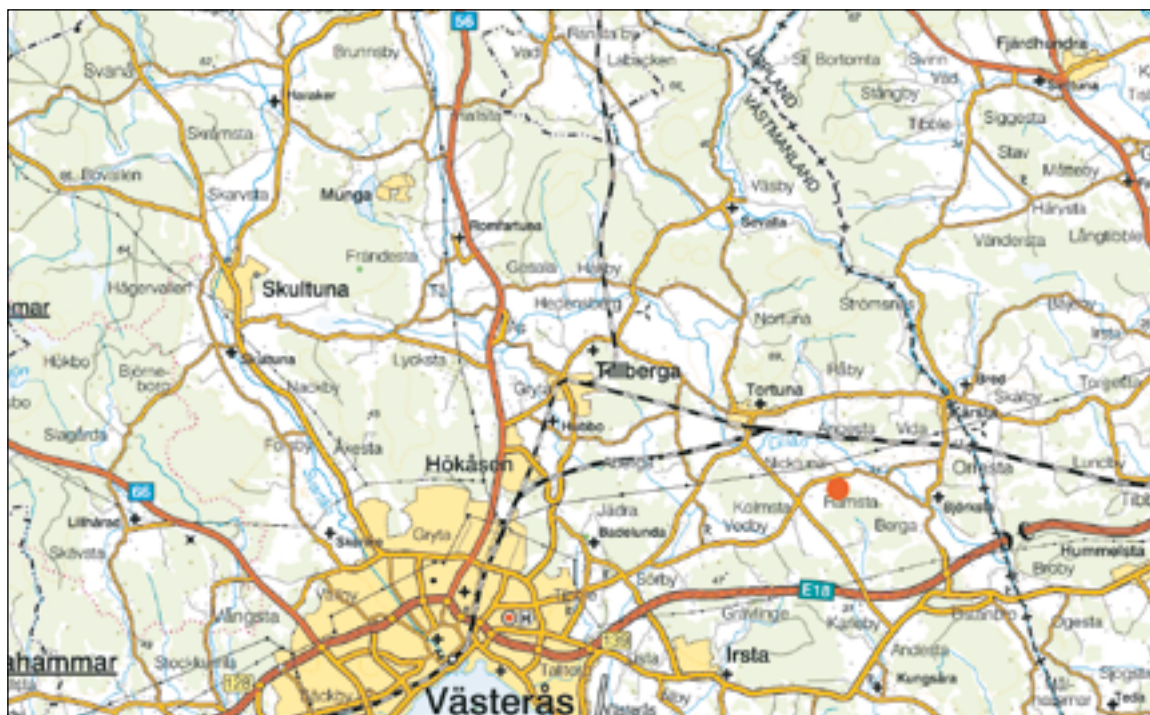
Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Inte gamle Ramens stuga, men dess efterträdare.
Foto av Leif Karlenby.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_150001

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och frågeställningar.....	7
Ambitionsnivå.....	8
Metod och genomförande.....	8
Ettapp 1.....	8
Ettapp 2.....	8
Resultat	8
Inventering	8
Kart- och arkivstudier	11
Utredningsgrävning	14
Tolkning.....	16
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	16
Referenser	18
Administrativa uppgifter	19
Bilagor	20
<i>Bilaga 1. Schaktlista</i>	
<i>Bilaga 2. Anläggningslista</i>	

Figur 1. Karta över trakten kring Ramsta i Björksta socken med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en röd prick.

Inledning

Markägarna planerar för nybyggnation av en hästgård med bostadshus, förråd, carport, stall och lador på fastigheten Ramsta 1:6 i Västerås kommun. Sammanlagt beräknas byggnadernas sammanlagda storlek uppgå till 510 kvadratmeter. Bebyggelsen är tänkt att anläggas på en cirka 35–40x100 meter stor platå. I utredningen ingick också två alternativa vägsträckningar för tillträde till platån. Vägen kommer att bli cirka fem meter bred och på grund av strandskyddet får den inte anläggas närmare än 25 meter från den bäck som utgör områdets norra gräns. Båda vägalternativen är omkring 120–130 meter långa. Området där bebyggelsen och vägarna planeras utgörs av betesmark, men har tidigare varit uppodlat. I den östra delen finns ett mindre skogsparti.

Den sammanlagda ytan motsvarar cirka 4 000 kvadratmeter. Inför fältarbetet hade en 3 000 kvadratmeter stor yta markerats i terrängen, där den planerade bebyggelsen helst skulle anläggas. Vägarnas läge avvek något från det som angivits i förfrågningsunderlaget, där deras läge markerats ungefärligt.

Utifrån fornlämningsbild och topografi har Länsstyrelsen bedömt att området kan vara ett lämpligt läge för bland annat boplatser från brons- och järnålder som inte är synliga ovan mark. Strax söder om utredningsområdet finns en fornlämnning (Björksta 398:1–2) bestående av två älvkvarnsförekomster (skålgropar).

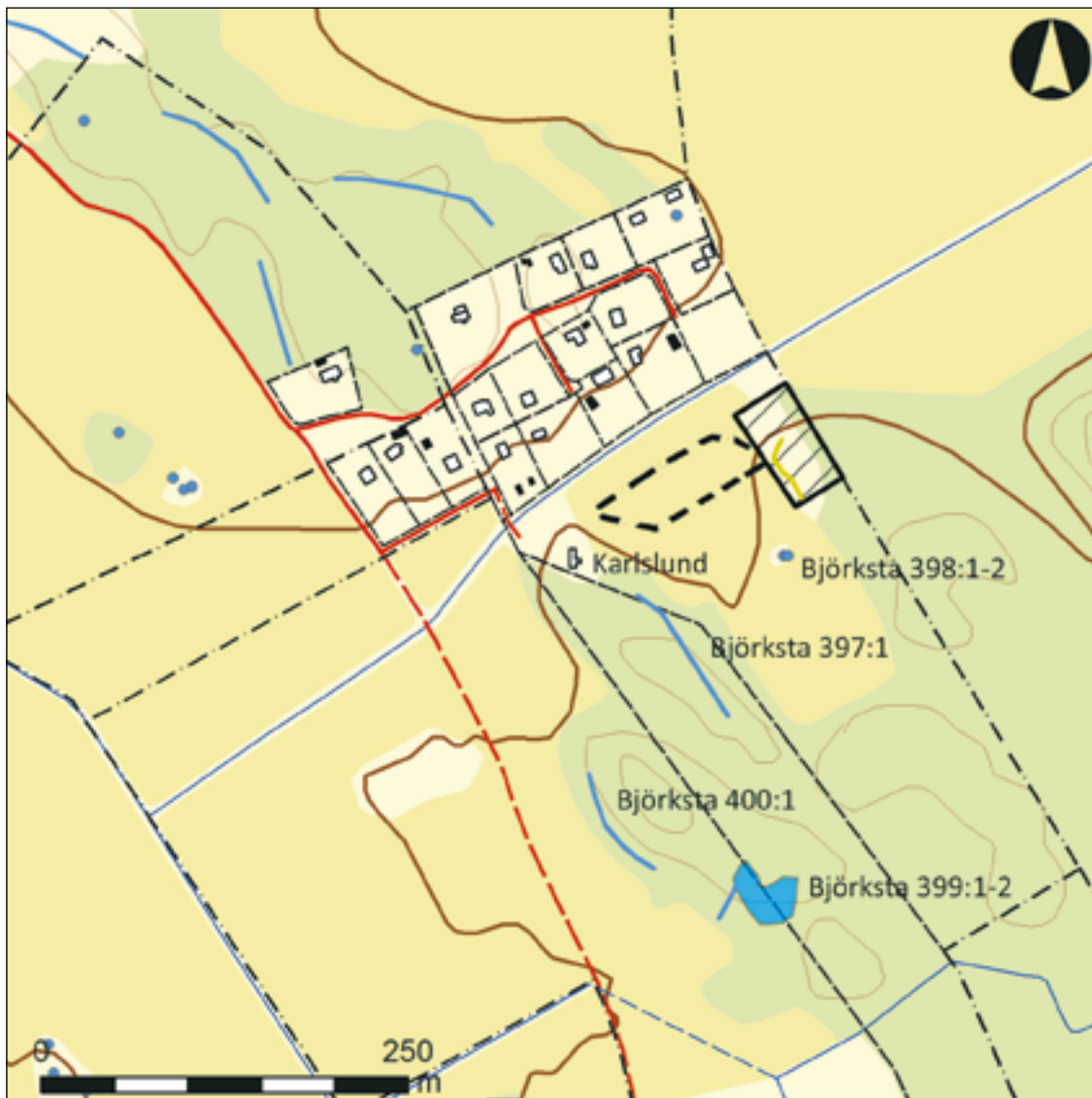
Uppdraget utfördes på begäran av Länsstyrelsen i Västmanland, som också bekostade arbetet.

Bakgrund och kulturmiljö

Björksta ligger i ett för Mälardalen typiskt landskap med vidsträckta lerslätter i söder och ett högre beläget, uppbrutet morän- och bergsområde i norr. Lerslätten är till största delen uppodlad och de högre områdena i norr huvudsakligen skogbevuxna. På slätten finns här och där uppstickande berg och moränkullar.

Området runt Ramsta är mycket rikt på fornlämningar. Det finns lämningar från sten-, brons- och järnålder. I samband med omläggningen av Mälarbanan undersöktes bland annat omfattande grav- och boplatser vid Bollbacken och Bastubacken i Tortuna, endast några kilometer norr om Ramsta (Artursson 1996; Wikborg 1996). Där undersöktes gravfält från äldre romersk järnålder samt boplatser från gropkeramisk tid (stenålder) och från äldre järnålder (a.a.). I Tortuna finns enligt Fornsök 30 stycken gravfält och i Björksta 37 stycken. Registrerade boplatser är relativt få, tio i Tortuna och femton i Björksta. Boplatser är generellt svåra att hitta utan markingrepp, varför det är ytterst troligt att fler boplatser döljer sig under mark i båda socknarna.

Figur 2. Karta över Karlslund med närområde. Utredningsområdet markerat med skrafferad rektangel samt streckade linjer. Skala 1:5 500.

Boplatserna vid Bollbacken och Bastubacken är bra exempel på detta, då de var okända före de arkeologiska arbetena längs Mälarbanan (a.a.).

I samband med en schaktningsövervakning mellan Tortuna och Kärsta påträffades flera boplatser från bronsålder och järnålder i området norr om Ramsta (Karlenby 2013).

Efter särskilda inventeringar efter hållristningar har antalet hållristningslokaler mångdubblats och uppgår idag till 421 stycken i Björksta och i Tortuna finns 142 lokaler registrerade. De befintliga hållristningarna inom Ramsta 1:6 utgörs enligt Fornsök av fem säkra respektive två

Figur 3. Den i dag förfallna byggnaden på Karlslund. Foto från nordväst av Leif Karlenby.

osäkra skålgropar på uppstickande hållar (Björksta 398:1–2). Hållarna finns på ett åkerimpediment i en svag nordvästsluttning.

Fornlämningsbeståndet närmast den aktuella utredningsytan utgörs, förutom av älvkvarnsförekomsterna (Björksta 398:1–2), av ett gravfält (Björksta 399:1) och hägnader i form av stensträngar (Björksta 397:1, 399:2, 400:1). I den nordvästra delen finns en fallfärdig byggnad (se figur 3). På den häradsekonomiska kartan från åren 1859–63 finns en bebyggelse benämnd Karlslund (Lantmäteriet Bred J112-83-236). Det är även inte klarlagt hur länge det har funnits bebyggelse på Karlslund. Även röjningsrösen finns inom fastigheten.

Syfte och frågeställningar

Utredningens syfte var att klargöra om det i området fanns fornlämningar som inte var kända inom det område som kunde komma att tas i anspråk för den blivande bebyggelsen, de planerade vägarna och inom bebyggelselämningen Karlslund.

Arbetet har utförts i två etapper, med tonvikt på utredningsgrävning. Etapp 1 utgjordes av arkiv- och kartstudier samt en fältinventering. Etapp 2 utgjordes av en utredningsgrävning för att klargöra om det fanns fornlämningar som inte var synliga ovan mark.

På Länsstyrelsens uppdrag skulle också särskild vikt läggas vid att identifiera och om möjligt datera den torplämning som funnits på platsen före Karlslund.

Ambitionsnivå

Utredningen skulle enligt Länsstyrelsens önskemål genomföras med en rimlig ambitionsnivå. Utredningen strävade efter att ge ett fullgott underlag inför kommande samhällsplanering och för markägarens fortsatta planering.

Metod och genomförande

Etapp 1

Kart- och arkivstudierna innebar att historiska kartor studerades för att lokalisera och datera eventuell äldre bebyggelse och andra anläggningar. Kartan över det laga skiftet från år 1851–52 rektifierades i detta sammanhang mot fastighetskartan.

Fältinventeringen utfördes inom området för den planerade bebyggelsen, de tänkta vägarna och vid bebyggelselämningen Karlslund. Särskilt i samband med bebyggelselämningen gjordes en mer ingående arkivstudie utifrån det bevarade kartmaterialet, husförhörslängder samt generalmönstringsrullor. Kartor och andra arkivalier redovisas nedan under "Kartor och arkivmaterial" under "Referenser".

Etapp 2

Utredningsgrävning skedde med en fem tons grävmaskin på larv. Schaktningen gjordes för att möjliggöra en bedömning av eventuella fornlämningar och för att avgränsa områden som eventuellt skulle förundersökas.

Schakt grävdes med en skopas bredd (1,2 meter) ned till skiljet mellan odlingsjord och steril mark. Schakten och ett påträffat röjningsröse (A233) mättes in med RTK-GPS och registrerades i Intrasis 3. Schakt och anläggning beskrevs i ord och fotograferades. Schakten redovisas i bilaga 1 på sidan 22.

Schakten återfylldes efter slutförd utredning.

Resultat

Inventering

Hela det aktuella området inventerades genom okulär besiktning. Inom det markerade utredningsområdet i öster påträffades ett mindre röse (A233). Det rör sig förmodligen om ett odlingsröse, men dess form skiljer sig från rösens normala utseende. En dubbel, vällagd kantkedja med 0,2–0,4 meter stora och kantiga stenar omgärdar en packning av hundratala små stenar (0,05–0,10 meter stora). Anläggningen var inte övertorvad men alla stenar var bevuxna med lav (se figur 5 och bilaga 2).

Figur 4. Schaktning längs en av vägsträckningarna. Foto från öster av Leif Karlenby.

Figur 5. Det vällagda röjningsröset A233 som påträffades på platån i den östra delen av utredningsområdet. Foto från sydväst av Leif Karlenby.

Vid områdets östra begränsning mot nästa äga, fanns en minst 100 meter lång stenmur. Den är inte registrerad i Fornsök. Stenmurar räknas inte generellt som fornlämningar eftersom de använts långt fram i tiden. Möjligen ska den registreras som "övrig kulturhistorisk lämning". Den berörs inte av byggnadsarbetena (se figur 6), men skyddsåtgärder bör vidtas för att den inte skall komma till skada. Intill stenmuren fanns övertorvade stenar som förmodligen utgör en slags uppkastad röjningssten.

Bebyggelsen vid Karlslund består idag av boningshuset, en näst intill raserad timmerbyggnad. Intill denna står en välbehållen förrådsbyggnad, som ännu är i bruk. Denna ser ut att vara byggd – eller ombyggd – i senare tid. Strax norr om bostadshuset och förrådsbyggnaden finns en stor jordkällare.

Själva huvudbyggnaden ska ha stått öde i upp till 50 år enligt nuvarande markägare. Den bär verkligen syn för sägen (se figur 3). Nedanför (norr om) bebyggelsen finns en mindre gräsmatta som sträcker sig ner till bäcken, där tidigare en bro funnits.

I området söder om huset finns rester efter ekonomibyggnader i form av gjutna betongfundament. Där finns också en registrerad fornlämning bestående av en stensträng (Björksta 397:1). Denna följer förmodligen en äldre väg markerad på laga skifteskartan (se nedan).

Figur 6. Den östra gränsen till fastigheten markerades av en stenmur. Foto från norr av Leif Karlenby.

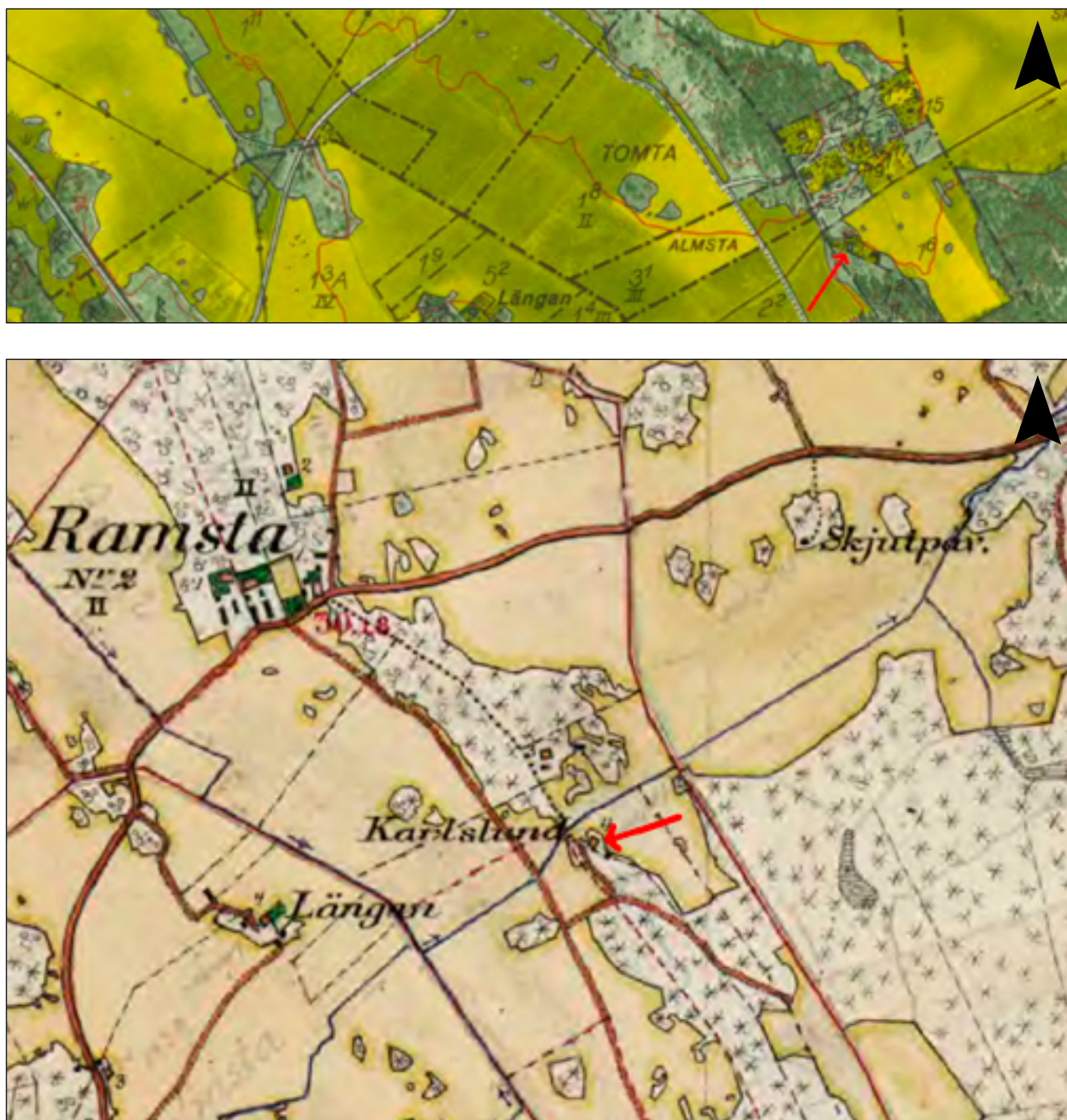
Kart- och arkivstudier

Kartstudierna omfattar en genomgång av de äldre kartor som finns att tillgå på Lantmäteriets hemsida "Historiska kartor"¹. Det gäller främst kartor från storskifte (år 1764–65), laga skifte (år 1851–52) samt härads-ekonomiska kartan (år 1863–64) och den ekonomiska kartan (1961).

Det nuvarande huset skall – enligt markägaren – ha byggts strax efter år 1900. Marken har avstyckats år 1901 (ägstyckning). På den ekonomiska kartan från år 1961 finns huset med.

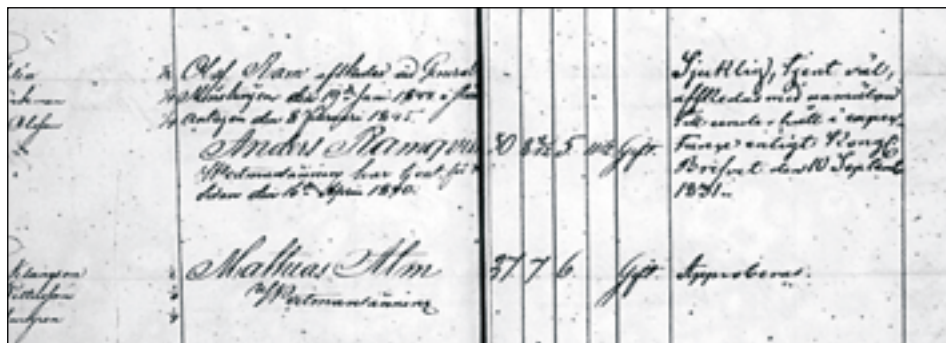
Byggnaden som är utritad på den häradsekonomiska kartan från år 1863–64 är inte detta hus. Det är visserligen svårt att avgöra hur huset exakt har varit placerat, men det förefaller ha legat nästan i rät vinkel till det nuvarande. På laga skifteskartan finns det ett hus på platsen i nord-sydlig riktning, medan det senare huset ligger närmast i öst-västlig riktning. Vid ett överlägg av dagens fastighetskarta med 1800-talets skifteskarta kan man se att det rör sig om två olika hus.

Figur 7. Utdrag ur a) ekonomiska kartan från 1961. Här kan man se att den nuvarande stugan fanns på plats och b) häradseconomiska kartan från 1859–63, där det är en tidigare byggnad som finns inritad.

Huset på 1851–52 års karta saknas däremot på tidigare kartor som storskifteskartan från år 1764–65 och en laga delning från år 1731–32. Där finns inga byggnader i det aktuella läget. Endast åker och äng har markerats, trots att det på storskifteskartan finns torp utritade i andra lägen.

Figur 8a) Utdrag ur generalmönstringsrullen från år 1848–51 där uppgifterna om Olof Rams avsked finns. Här finns även uppgifterna om den nye grenadjären.

af 151 af Långängen gård	1/2	4.5	4.235	✓
af 152 af de fogare på mitta	1/2	4	2.467	✓
af 153 af de gård i östra	1/2	4.5	4.235	✓
181 Land resten Heradsen torpet	2	4.2	2.100	✓
205 slag med bäcken vatten	1/2	1.4	1.245	✓
206 de med gä Ramens	3	2.5	2.767	✓
208 de med bäcken	1/2	5.2	4.632	✓
201 bakte den stället	5	3	0.600	✓
271 Sittent i Dalls ängen	2	2.4	1.920	✓
272 händelsen i st	1/2	1.300	1.300	✓
Summa		4.265	3.262	✓

Figur 8b) Ytterligare ett ställe där Ramens stuga omnämns i texten till laga skifteskartan (nr 206, s.30).

Huset bör ändå vara äldre än från 1850, då inget tyder på att det skulle varit nybyggt vid laga skiftet. I beskrivningen till kartan omnämns huset som "g(am)le Ramens stuga". I husförhörlängderna finns uppgifter om en före detta soldat som heter Olof Ram (Husförhörlängd Björksta socken 1840–51, s. 32). Han hade varit grenadjär, men fått avsked år 1844, då han var sjuklig (figur 8). I februari år 1845 tillträdde den nye soldaten Anders Ramqvist och då bör Ram ha blivit tvungen att lämna grenadjärortet (Generalmönstringsrulla 1848–51, s. 97). Detta låg bara några hundra meter norrut på andra sidan bäcken (se figur 9a–b). Det kanske föll sig naturligt att han flyttade denna korta bit vid sitt avsked. Frågan är emellertid – med tanke på att stugan omnämns som "Ramens" – om det rör sig om ett hus som han byggt själv, eller om han flyttat in i en redan befintlig stuga? Man får tänka på att Ramen antagligen var en känd person i byn med sina 25 år som soldat. Han antogs som grenadjär den 1 juni 1819 och hade vid laga skiftet bott i Ramsta i över 30 år. Även om huset var gammalt bör det snabbt ha kommit att kallas "Ramens stuga".

Figur 9a) Utdrag ur laga skifteskartan från år 1859–63, där "Ramens stuga och Grenadjärortet är utritade.

Utredningsgrävning

Sammanlagt grävdes elva schakt med en sammanlagd längd om 161 meter, motsvarande 193 kvadratmeter (se figur 10 och bilaga 1). Schakten grävdes dels inom de två alternativa vägsträckningarna, dels inom den yta där byggnation var planerad. Längs det nordliga och lägst belägna alternativet, som av strandskyddsskäl placerats 25 meter från bäcken, grävdes sju schakt med längder varierande mellan 3 och 11 meter. Djupet var vanligen 0,3 meter, men varierade mellan 0,2 och 0,5 meter, beroende på undergrundens beskaffenhet. I två av schakten påträffades berg (S213 och S225). I övrigt var det 0,3 meter odlingsjord över glacial lera. I det östligaste schaktet övergick leran till morän med underliggande fin sand.

På platån grävdes fyra schakt med längder varierande mellan 10 och 16 meter. Djupet varierade mellan 0,2 och 0,5 meter, men även här var djupet vanligast 0,3 meter. Överst fanns ett 0,2–0,3 meter tjockt lager med odlingsjord. Därunder framträdde den sterila marken med sandig silt i öster och i övrigt sandig morän. Mitt i schakten S249, S257 och S261 fanns blockrika partier (med stenar som var över 0,2 meter stora). Längs det södra vägalternativet grävdes ett 66 meter långt schakt

9b) Ett överlägg av laga skifteskartan och dagens fastighetskarta avslöjar dels att nuvarande stuga är en annan än Ramens gamla stuga, dels att Grenadjäratorpet förmodligen finns kvar i en ombyggd version i norr.

(S275). Detta innehöll lerig odlingsjord (0,3 meter djup) över grå, glacial lera. I mittpartiet passerades ett sankt parti och schaktet avslutades vid ett stort stenblock. Området väster därom var mycket sankt varför inget schakt grävdes där.

Det framkom inga fornlämningar i något av schakten. I sökschakten på den östra platån påträffades enstaka föremålsfynd, bland annat skaftet till en trefots gryta, men dessa utgjordes förmodligen av skräp som slängts ut i åkern. En halv hästsko påträffades i S200. Inga fynd tillvaratogs.

Tolkning

Utredningsgrävningen visade att det inte fanns några fornlämningar i åkern eller på platån i den östra delen av fastigheten. Skålgroparna inom Björksta 398:1–2 får betraktas som ensamliggande, då inga spår av bebyggelse eller gravar har konstaterats i närområdet. Det är inte ovanligt att denna lämningstyp påträffas i utkanten av bebyggelse från bronsåldern.

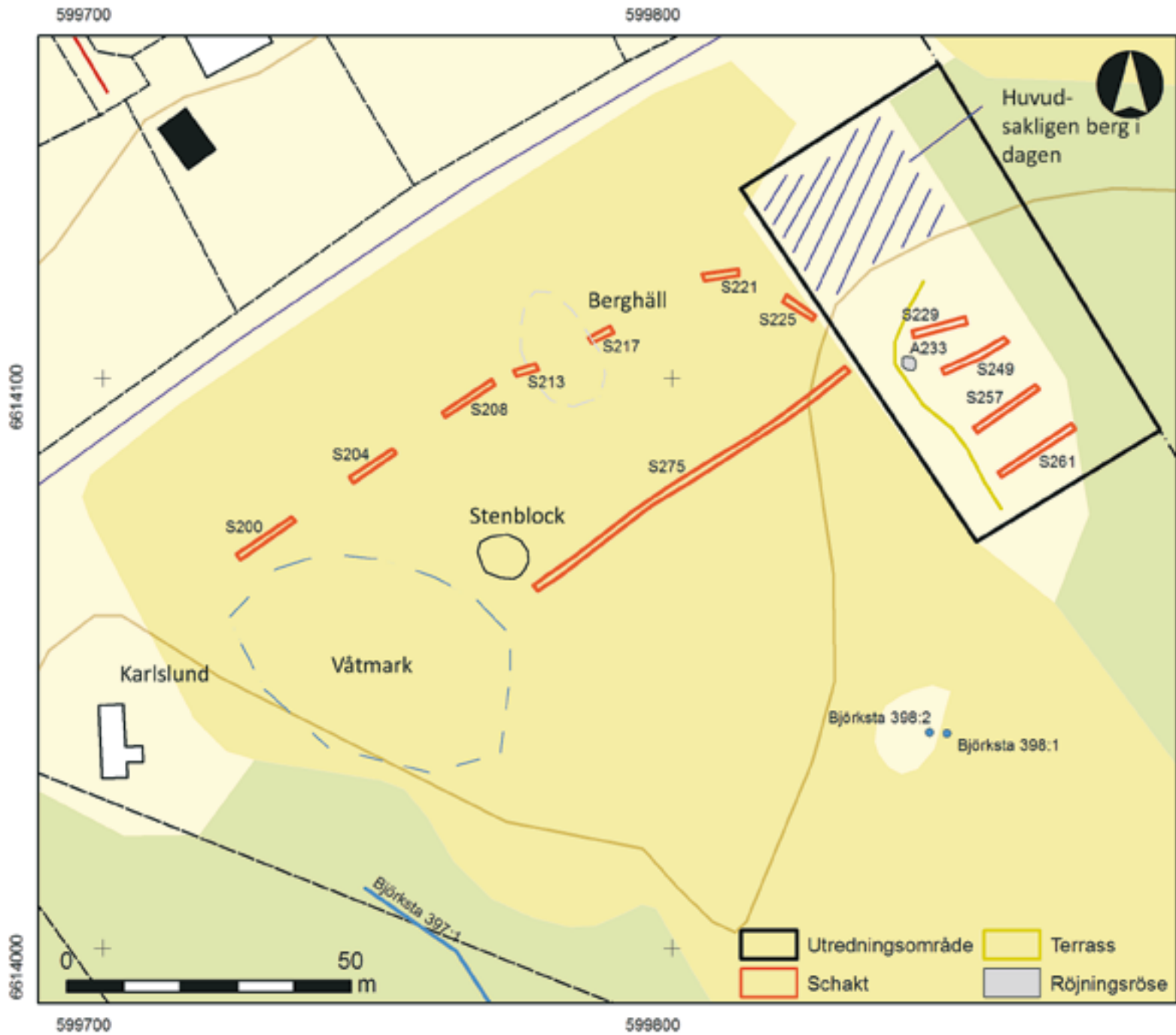
Det i dag befintliga torpet Karlslund har genom kart- och arkivstudier konstaterats ha en föregångare som går tillbaka till tiden före år 1850. Om det torp som då beboddes av den avskedade grenadjären Olof Ram var gammalt eller nybyggt har dock inte gått att fastställa. Det har dock inte funnits något torp på platsen vid storskiftet år 1764. Bebyggelsen kan ändå betecknas som fornlämning, då den är äldre än år 1850. Inga lämningar finns dock kvar av det gamla torpet, vare sig över eller under mark.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Utredningens syfte var att klargöra om det i området fanns fornlämningar som inte var kända inom det område som är tänkt att tas i anspråk för den planerade bebyggelsen. Dessutom skulle Arkeologgruppen på Länsstyrelsens uppdrag identifiera och om möjligt datera den torplämning som funnits på platsen för Karlslund före nuvarande byggnad.

Genom en ingående analys av kart- och arkivmaterial kring Karlslund och dess föregångare har det gått att belägga ett torp som föregått nuvarande bebyggelse. Det finns dock inga fysiska spår kvar av denna.

Utredningsgrävningen har visat att det i området inte finns några spår av förhistorisk bebyggelse eller andra aktiviteter. Skålgropsförekomsterna är de enda fornlämningarna inom utredningsområdet.

Figur 10. Plan över schakten som grävdes vid utredningens etapp 2. Längs den nordöstra långsidan av utredningsområdet löpte den nyupptäckta stenvallen. Den mättes inte in, men sträckte sig längs hela utredningsområdet. Skala 1:1 000.

Referenser

Tryckta källor

- Artursson, M. (Red) 1996. *Bollbacken. En sen gropkeramisk boplats och ett gravfält från äldre järnålder RAÄ 258, Tortuna sn Västmanland*. Rapporter från Arkeologikonsult, Slutundersökningsrapport MBM 402. Upplands-Väsby.
- Karlenby, L. 2013. *Bronsåldersboplatser i Tortuna och Kärsta. Arkeologisk kontroll invid Tortuna 304 m. fl. i Tortuna socken och Björksta 93:1 i Björksta socken, Västmanland*. Arkeologgruppen AB rapport 2013:06. Örebro.
- Wikborg, J. (Red) 1996. *Bastubacken. Bastubacken ett gravfält från äldre romersk järnålder Raä 73, Tortuna sn, Västmanland*. Rapporter från Arkeologikonsult. Slutundersökningsrapport 15. Upplands-Väsby.

Kartor och arkivmaterial

RIKETS ALLMÄNNA KARTVERK

- Bred J112-83-23b, Häradsekonomska kartan 1859–63.
Tortuna J133-11H3a62, Ekonomiska kartan 1961.

LANTMÄTERISTYRELSENS ARKIV

- Björksta socken, Ramsta 1–2: Laga delning 1731
Björksta socken, Ramsta 1–2: Laga delning 1732
Björksta socken, Ramsta 1–2: Storskifte 1764
Björksta socken, Ramsta 1–2: Laga skifte 1851

LANTMÄTERIMYNDIGHETERNAS ARKIV

- 19-BJA-52 Storskifte 1765
19-BJA-114, Laga skifte, gränsbestämning 1852
19-BJA-158, Ägostyckning 1901

RIKSARKIVET, DIGITALA FORSKNINGSARKIVET

- Husförhörlängd 1840-1851, Björksta socken
Generalmänstringsrulla 1848–1851

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Västmanland
Län	Västmanland
Kommun	Västerås
Socken	Björksta
Fastighet	Ramsta 1:6 (5)
Fornlämningsnummer	—

Projektledning	Leif Karlenby
Personal	Madeleine Forsberg, Leif Karlenby

Undersökningstid	2015-10-05
Exploateringsyta	4 000 m ²
Undersökt yta	198 m ² , 165 löpmeter
Koordinater	X 6614100 Y 599800
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Länsstyrelsens diarienummer
431-2776-15

Arkeologgruppens projektnummer
2015_38

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd omhändertogs.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktlista

S200

11x1,2 meter, 0,3 meter djupt. Ljus matjord/odlingsjord över grå glaciallera.

S204

10x1,2 meter, 0,3 meter djupt. Ljus matjord/odlingsjord över grå glaciallera.

S208

10x1,2 meter, 0,3 meter djupt. Ljus matjord/odlingsjord över grå glaciallera.

S213

3x1,2 meter, 0,1 meter djupt. Torv över berghäll.

S217

4x1,2 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Ljus matjord/odlingsjord över grå glaciallera.

S225

7x1,2 meter, 0,3-0,5 meter djupt. Något moräninblandad jord, därunder fin sand eller mjäla.

S229

11x1,2 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Ljus matjord/odlingsjord. Därunder stenig morän med upp till 0,20 meter stora stenar. Fynd av skaft till trefots gryta, bränd lera och porslin. Tillvaratogs ej.

S249

13x1,2 meter, 0,3-0,5 meter djupt. Myllig matjord/odlingsjord över morän. Ett parti mitt i schaktet innehöll blockrik (>0,2 meter) morän.

S257

15x1,2 meter, 0,3 meter djupt. Ett parti i den västra delen innehöll blockrik (>0,2 meter) morän.

S261

16x1,2 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Myllig matjord/odlingsjord över morän. Under detta lager fanns silt i öster och morän i väster. Rikliga fynd av tegel och bränd lera.

S275

66x1,2 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Lerig matjord/odlingsjord över grå glaciallera.

Bilaga 2. Anläggningslista

A233

Röjningsröse. 2,5x2,0 meter stort, lagt med en enradig till tvåradig kantkedja av 0,2-0,4 meter stora, kantiga stenar. I mitten finns en packning av upp till 0,10 meter stora stenar. Anläggningen var placerad i en bergsskrev. Ej övertorvad, men stenarna var bevuxna med lav.

A200001

Stenmur. Ej inmätt. Löper längs ägo gräns i östra delen av utredningsområdet. Den är minst 100 meter lång och 1,0 meter bred. Består av två rader sten i upp till tre lager, stenarna är 0,4–1,0 meter stora. Övrig kulturhistorisk lämning.

